

Школска 2025/2026. година Републичко такмичење ученика
средњих школа Књижевна олимпијада III разред

Шифра: _____

1. Допуни исказе.

Нарочити утицај на идејно усмерење надреализма имало је учење (име и презиме) _____, творца психоанализе. Ово је можда највидљивије у поступку _____ писања (назив књижевног поступка) – својеврсног бележења подсвесних садржаја без ограничавајућег удела логике/разума. До озваничења надреалистичке поетике долази 1924. године, када _____ (пуно име и презиме), главни теоретичар покрета, објављује чувени манифест.

2. На коју историјску/митску личност се алудира у следећем одломку из *Свакидашње јадиковке* Тина Ујевића, а посебно у подвученим стиховима?

„О Боже, Боже, сети се
и љубави, и победе
и лавора и дарова.
И знај да Син твој путује
долином света туробном
по трњу и по камењу”

Личност на коју се односе стихови: _____

3. Наведи наслов књижевног дела из ког је следећи одломак, врсту којој оно припада, те име и презиме његовог аутора.

„Шта то чух, шта то чух! Слух, дух, крух... сух, плуг... пух, слух... њух... чух, њух, бух, трух, дух... сух, вух, клух, слух, дух, дух, дух... чух... чух... бух, вух, дух, гух, ђух, зух, жух, кух, лух, мух, нух... нух један, нух два, нух три, нух четири, нух пети, нух шести, нух шест хиљада, нух милион, нух билион. Билион!”

Наслов књижевног дела: _____

Књижевна врста: _____

Име и презиме аутора: _____

4. Заокружи слово испред **два уметничка ефекта употребе полисиндетона** у стиховима из песме *Човек њева њосле раџа* Душана Васиљева.

„Брата сам звао душманом клетим.
И кликтао сам кад се у мраку напред хрли,
и онда лети к врагу и Бог, и човек, и ров.
А данас мирно гледам како ми жељену жену
губави бакалин грли,
и како ми с главе, разноси кров”

- а) истицање дубоког разочарења б) израз родољубивог расположења
в) израз новопронађеног спокоја г) емотивни набој личног открића

5. Заокружи слово испред лирске врсте којој припада песма *Мосѝ Мирабо* Гијома Аполинера.

- а) химна б) сатирична песма в) песма у прози
г) рефлексивна песма д) дитирамб

6. Испред наслова књижевног дела напиши редни број животиње која се у њему јавља као важан мотив или „лик”. Једна животиња је „вишак”.

1. коњ _____ *Зайис о даровима моје рођаке Марије* М. Настасијевића
2. змија _____ *Људи говоре* Растка Петровића
3. гавран _____ *Туѝа* А. П. Чехова
4. пчела _____ *У ѝозну јесен* Војислава Илића
5. пацов _____

7. Заокружи слово испред **два мотива** који се **не јављају** у приповеци *Повареѝа* Симе Матавуља.

- а) повратак б) кошмар в) предсказање г) двобој д) коцкање

8. Заокружи слова испред имена **двеју** књижевних јунакиња које **не крше** породичне норме свога времена.

- а) Ана Карењина б) Софија Александровна – Соња
в) Дафина Исакович г) Фата Авдагина д) госпођа Вокер

9. Заокружи слово испред **две карактеристике** које су заједничке песмама *Свеѝковина* Симе Пандуровића и *Сумайѝра* Милоша Црњанског.

- а) лирско „ми” б) симболички искази в) мотив Месеца
г) болнички амбијент д) строфе неједнаког броја стихова

10. Испод биографских података наведи пуно име и презиме књижевника на ког се они односе и књижевну епоху којој он припада.

Реч је о зачетнику модерне детективске приче. Његов књижевни рад обележен је атмосфером страха, мистерије и психолошке дубине, а сачињава га мноштво чувених песама и поема као што су *Гавран* и *Анабел Ли*, али и приповедака као што су *Паг куће Ашерових*, *Црна мачка* и *Маска црвене смрѝи*. Његов је опус имао огроман утицај на светску књижевност – на симболизам, развој научне фантастике и хорора. Аутор је и есеја *Филозофија комѝозиције*.

Име и презиме аутора: _____.

Епоха књижевности којој припада: _____.

11. У складу са редоследом по ком се јављају, испред епизода и сцена које сачињавају приповетку *Зайис о даровима моје рођаке Марије* Момчила Настасијевића напиши редне бројеве (1–5).

- ___ приповедачева крађа папучица
___ изолована од света, Марија везе
___ самоубиство Маријиног просца
___ почетак бабиног казивања
___ баба доноси „платно даровано”

12. Заокружи Т уколико је тврдња тачна, а Н уколико је нетачна.

а) У песми *Преӣйразничко вече* Алексе Шантића проналази се мотив гусала. Т Н

б) У својој критици *Кош̄т̄ане* Борисава Станковића Јован Скерлић похваљује Станковићево занатско постављање драмске структуре. Т Н

в) С обзиром на атмосферу, анализу карактера кроз дијалоге и дешавања на унутрашњем плану, Чеховљев *Ујка Вања* сматра се авангардном драмом. Т Н

г) Александар Вучо чувен је по својој песми *Бандӣй или йесник*. Т Н

13. Заокружи слово испред два појма која дефинишу суматраизам.

а) послератно превредновање идеја б) пропагирање друштвено-политичке побуне

в) космичка повезаност г) експеримент као главно начело

14. Прочитај опис па на линији наведи о ком књижевном лику је реч.

Реч је о лику у роману *Процес* Ф. Кафке. Она је служавка/неговатељица адвоката Хулда и настоји да заведе Јозефа К. Карактеристична је њена физичка аномалија: кожица између средњег и домалог прста.

Књижевни лик: _____

15. Испод колона А, Б и В напиши решења асоцијација. (Решења су наслови песама.)

A1: „кнез облака”

B1: „отужна песма о љубави”

V1: „хоризонт празан и орон’о”

A2: борба с оковима

B2: „склопи усне, не говори”

V2: декаденција

A3: симбол

B3: антисентиментализам

V3: „хигијена несећања вида”

A: _____ Б: _____ В: _____

16. Који лик из романа *На Дрини ћӯрија* Иве Андрића **не припада** кругу младих студената/гимназијалаца, носилаца нових, модерних и револуционарних идеја? Заокружи слово испред тачног одговора.

а) Јанко Стиковић б) Тома Галус

в) Авдага Османагић г) Никола Гласичанин

17. У првој строфи прве песме циклуса *Хана* Оскара Давича насловна јунакиња окарактерисана је као „колонијална”. Заокружи слово испред одговарајућег објашњења овакве карактеризације.

а) Хана је таква због свог побуњеног духа, у ком заљубљени лирски субјект види снагу поробљених народа.

б) Хана је таква због тога што у суседним стиховима лирски субјект пева о њеној провинцијалној свести.

в) Хана је таква јер је у град допутовала издалека, из колоније са другог континента.

г) Хана је таква јер лирског субјекта то што је она продавачица у очевој радњи асоцира на наведени атрибут.

18. У низу појмова подвуци онај који је „уљез”.

а) дактил, инверзија, антитеза, асиндет

б) импресионизам, сентиментализам, футуризам, афоризам

19. Прочитај следеће стихове, а затим одговори на захтеве.

„Лицем у лице за руке се држећи
Стојимо док испод
Моста од руку пролазећи
Вал тече уморан од погледа вечних.”

а) Аутор песме: _____ (име и презиме)

б) Наслов песме: _____

в) Назив књижевног покрета: _____

г) Назив врсте 3. стиха: _____

20. Заокружи слово испред форме приповедања која је присутна у подвученом делу одломка из романа *На Дрини ћуприја* Иве Андрића.

„Шејтан! Чудна реч, казана овако огорчено у овако необичном положају. Шејтан! И тога има, мислио је Плевљак, стојећи сада оборене главе као да га везани саслушава а не он њега. Та једина реч погодила га је у осетљиво место и подигла у њему одједном све бриге и сва страховања у свој њиховој снази и величини, као да нису била збрисана овим хватањем кривца. Можда је заиста све ово, заједно са Абидагом, и грађењем моста, и овим лудим сељаком, само ђавоља работа. Шејтан! Можда је то једино чега се треба бојати? Плевљак задрхта, и тргну се. Управо, пренуо га је громки и љутити Абидагин глас.”

а) монолог б) унутрашњи монолог в) доживљени говор

г) пишчев коментар д) дескрипција

Тест прегледао: _____

Број бодова: _____